

דצמבר 2023

תל-אביב, כסלו תשפ"ד

שנתון של "המרכז המזרצי" בישראל
יערלעכע אויסגאבא פון "מעזריטשער צענטער" אין ישראל
www.mezritch.org.il
המערכת, רעדאקציע: תל-אביב, עריכה: אורית רוט

ביולעטין
נר. 61

2023

מלחמת
אוקטובר
חרבות ברזל

לעדכון פרטים או להעברת מידע אחר
נא לשלוח מייל לגילה שחר - מזכירת הוועד
e-mail: mezritch.pod@gmail.com

חברי מערכת העיתון:
גילה שחר ואורית רוט
עיצוב והדפסה - שיא קופי תל אביב

מזריצ'אים יקרים,

7 באוקטובר 2023. שבת. שמחת תורה. 50 שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים 1973. מדינת ישראל הופתעה שוב.

ואנחנו במלחמה. האירוע הקשה והמטלטל ביותר שידע עמנו מאז תקופת השואה.

חדשות רודפות חדשות והזוועות שנחשפות יוצרות אווירת נכאים בחברה הישראלית.

ואנו, קהילת יוצאי מזריץ' לדורותיהם, ששמנו לנו למטרה להנציח את שורדי זוועות הנאצים נאלצים לחוות מחדש,

יחד עם שורדי שואה, את הזוועות הנוראיות, מתרחשות כאן, בארצנו הריבונית, החזקה, שהייתה אמורה לשמור על אזרחיה וכשלה.

כמה קשה היה לשמוע את עדותה של שורדת השואה, שנחטפה ולמזלה הטוב שוחררה ולחשוב מה עובר עליה, שוב, בגילה המתקדם!

אבל בתקופה החשוכה והכאובה הזו, התגלתה החברה הישראלית במלוא עוצמתה!

פעולות התנדבות ונתינה, עזרה הדדית וגבורה סחפו רבים בחברה הישראלית.

במיוחד, אנו נפעמים מול עוז רוחם וגבורתם של החיילים והמפקדים ומרמת המוטיבציה הגבוהה שלהם להילחם על הבית!

כולנו תפילה לימים טובים יותר, לבשורות טובות, לשחרור כל החטופים, לחזרתם של חיילי צה"ל לביתם שלמים ובריאים, להחלמת הפצועים בגוף ובנפש ולשיקום התושבים, הישובים והחברה כולה, שנפגעו כל כך קשה.

חברי הקהילה היקרים,

אני מאחלת לכם וליקיריכם ימים רגועים, בריאות טובה וחזרה לחיים שפויים.

את הכנס השנתי נאלצנו לדחות בגלל המלחמה, אך החלטנו לשמור על המסורת רבת השנים, להפיק את הביולטין השנתי הנוכחי

ולהקדישו למלחמה ולהדהוד התקפת הטרור המזוועה עלינו, בני הדור השני והשלישי ממשפחות שורדי המלחמה הנוראה ההיא.

להלן דווח שנתי על פעולות הוועד:

1. הכנס השנתי שתוכנן להתקיים ב 4.12 נדחה עקב המלחמה. נקיים אותו במועד שיתאפשר.

2. המאזן השנתי הכספי לשנת 2022 הוגש לרו"ח איתי פלג ואושר על ידו.

3. בחודש נובמבר 2023, היה אמור להתקיים בלובלין, אירוע מרכזי לקראת סיום שנת ה-80 לציון מבצע הריינהרט, בו היו אמורים להשתתף גם ישראלים. גם אירוע זה – נדחה.

חברי הוועד מאחלים לכולכם ימים רגועים ושנשמע בשורות טובות!

דבר המערכת:

אנחנו בתקופה לא פשוטה. החלטנו שהביולטין חייב להיות ברובו בנושא מלחמת השבעה באוקטובר.

פנינו בכל התכתובות לחברי העמותה שיכתבו את אשר על ליבם. לצערנו, כמו תמיד, אותם אנשים נענו וכתבו. כל אחד על פי דעתו ותחושותיו בתקופה הזו. מקווים שתקבלו בסובלנות את כל הנכתב ובשנה הבאה (שהלוואי ותהיה נורמלית) תשתפו גם אתם פעולה בכתיבה ותשתפו את כולם בדעותיכם. תודה.

ועד עמותת התאחדות עולי מזריץ'

יפה שפילמן - יו"ר | אברהם גפני ז"ל, - יו"ר העמותה בין השנים 1998 - 2012 | גד פינקלשטיין ז"ל - חבר ועד העמותה 1946 - 2016

רותי מאור - גזברית | גילה שחר - מזכירת הוועד | אורית רוט - עורכת העיתון | אבישי גבע - קשר עם הקהילה

יעקב גולדמן - עצי משפחה | יצחק שפילמן - קשר עם הנהלת העיר מזריץ' וטיפוח בית העלמין | לאה לויטה - עידו בוכמן

כתובת העמותה: רותי מאור - רחוב השדה 7 דירה 8 ראשון לציון 75204

אשר וינשטיין, סופר, משורר ויזם חברתי, משתתף באופן קבוע בביולטין של מזריץ', ומאפשר לנו לפרסם שירים פרי עטו כבר שנים רבות.

גם השנה נעתר אשר וצירף את תרומתו לטובת חברי קהילת מזריץ'. תודה לך, אשר!

השיר "מְאָז" נכתב בחודש נובמבר 2022 והוקדש בהוקרה לאלוף במילואים יצחק בריק, בעל עיטור "העוז", שהיה מפקדו של אשר בעבר, חברו לדרך בהווה, ומי שעומד מזה שנים רבות בנחישות בשעה, לטובת קיומנו בארצנו.

השיר, הרלוונטי לתקופתנו הקשה, מתקשר עם הנדר שנדרנו כולנו לאחר "השוואה": "לעולם לא עוד!"

מוקדש בהוקרה לחברי האלוף במיל' יצחק בריק

מְאָז

מאת אשר וינשטיין ©

מְאָז
הַקְרָבוֹת
בְּרֵאשׁ חֵילִיו,
שְׁבָרֵי זְכָרוֹנוֹת
שֶׁל גְבוּרַת
לוֹחָמִיו,
דְּמָעוֹת הַפּוֹרְצוֹת
מוֹל קִבְרֵי חֲבָרָיו,
לְבוֹ לֹא שָׁקֵט
עַד עֲכָשׁוּ...

מְאָז
כְּדָרְכּוֹ נִצֵּב שׁוֹב
בְּשַׁעַר –
מוֹל כָּל
הַחֹמוֹת הַבְּצֻרוֹת
שׁוֹאֵף לֹא לְשׁוֹב
לְזַעֲמוֹת וּלְצַעַר;
פְּרוֹת בְּאוֹשִׁים
שֶׁל –
"מוֹכְרֵי חִלּוּמוֹת"...

וְאֵנוּ תִקְוָה
שֶׁתִּפְנֵם הָאֲמֵת
וְלֹא נִדְרָשׁ
לְהִכּוֹת שׁוֹב –
עַל חֲטָא!

'מישהו מגרמניה מחפש אותך' | נפתלי ברזניאק

המקוללת ירניצה, כך קרה, ואני, כן אימך הזקנה, הייתי הקורבן. את הסרט הזה רק אני יכולה לראות, ואני רואה כל יום ובמיוחד כל לילה. למזלי, את הצעקות אני לא שומעת.

איריס, ארור הזיכרון. אני לא מקנאה באף אחד שהיה שם, לא בימיו ולא בלילותיו. ולמרות הכול, אף על פי שחלק גדול מהשורדים נותר בהלם, כאן בארץ הצלחנו להקים מדינה. נראה שגם לתחושת הביחד וגם לריחוק מהמקום יש חשיבות, אבל בטח לא לאורך זמן. כשאני שומעת אימא אומרת על צאצאה בגאווה "תראי איזה זיכרון יש לו", אני ממש לא מקנאה בו. כגודל הזיכרון, כך גודל הסבל. הוא יזכור היטב ולא רק את החוויות הטובות. גם אלו הרעות תהיינה שם ביום ובלילה. וזה...

איריס, בואי נעזוב את זה. היית שם איתי ועם אביך. את יודעת.

נולדתי בקלושין. לתשובה לשאלה "מתי בדיוק?" יש שתי גרסאות. היום זה כבר ממש לא משנה, אבל... אני עדיין זוכרת שהפקיד במשרד הרישום בבית החולים שבחיפה אשם בבלבול. אני גם זוכרת במעורפל ירידה במדרגות צרות למרתף בניין האשפוז. היו שם אולם ענק מואר בחלקו ושולחן עץ גס שמאחוריו ישב

פקיד ללא גיל ששיערו מדולדל. עיניו החומות הוגדלו בעדשות משקפי קרן עגולים. הוא נראה כמו, היום אומרים חייזר, כן חייזר מבולבל ותשוש. ערמות ספרים עבי כרס הסתירו חלקית את ידיו, שהתרוצצו מצד לצד. כיסאות או ספסלים לא היו שם. היו שם המוני אנשים, וכולם עטופים בחלוקים דהויים של בית החולים. המקום הסריח מטחב מעורב בריח של בית מרקחת וזיעה. היה זה ריח שהזכיר לי מקומות שרציתי לשכוח.

אט אט התור שלפניי התקצר. נעמדתי מולו.

"שמך?" הוא לא הרים את ראשו.

"גיטה רוקמן".

מה עושה בן 'דור שני', בן 63, שכשבוע לאחר שאימו נפטרה, נודע לו שהוריו הסתירו ממנו שיש לו אח בגרמניה?

מה עושה חבר של נערה, שהיא המיועדת לו, או המיתולוגית שלו, שמודיעה לו זמן קצר לאחר גיוסה לצבא, שהיא בהריון ולא ממנו, ועדיף שישכח ממנה?

מה עושה סטודנט צעיר, מצטיין בלימודי תואר שני במנהל עסקים באוניברסיטה, שמקבל מכתב המודיע לו על כישלון במבחן הסיום?

מה אמור לעשות ילד בן 10, שמתגורר, לאחר מלחמת העולם השנייה במרסיי שבצרפת, וביום הולדתו צועקים לו חבריו לכיתה, שהוא מאומץ, שאימו האמיתית הייתה גם יהודייה וגם זונה?

מה עושה פסיכולוגית שמגלה משהו על אחת המטופלות שלה שאין היא יכולה לדבר על כך?

מה המשמעות של "הורות משותפת" בקיבוצים בשאלה, "של מי הילד הזה?" ולסיום, האם ניתן לזייף DNA?

תשובות לשאלות אלו ולרבות אחרות, ניתן למצוא במותחן "מישהו מגרמניה מחפש אותך" שפרק ממנו מופיע כאן:

כל מי ששואלים אותו פרטים על לידתו

– מקום וזמן – מציין בדרך כלל מקום אחד וכמובן זמן אחד. אבל אני, שנולדתי מחדש פעם אחר פעם, בוחרת את התשובה לפי מצב רוחי. אושוויץ הוא התשובה הכי פופולרית, אבל גם כזו שתמיד מטילה ספק בקרב השומעים. הרי מי נולד בגיא ההריגה ונותר בחיים? המקום השני שאליו אני מתייחסת, אבל רק בליבי, הוא ירניצה. את מה שהיה שם לעולם, אבל לעולם, לא אוכל לשכוח. פעמים רבות אני שואלת את עצמי, איך יצאתי משם בחיים. איריס, אם יש דבר שהייתי רוצה לשכוח, זה מה שאירע שם. גם היום אני לא מצליחה להבין כיצד המת קם לתחייה והצליח להרוג אותי. כיצד מבול עץ שהייתי בטוחה שנפח את נשמתו התהפכו היוצרות? האם אפשר לתאר את גוליית כרות הראש מחסל את דויד? שם, בעיר

"גיל?"

"נולדתי ביום הכיפורים של שנת 1922. תעשה את החישוב בעצמך, נדמה לי עשרים וארבע."

"מה?" העיניים שנפקחו לא הוסיפו דבר למראהו. איזם? אולי?

"אני בת עשרים וארבע. נולדתי ביום הכיפורים של 1922." "את לא בת עשרים וארבע. את נראית בת מקסימום עשרים-עשרים ואחת."

"מה?" חייכתי. חשבתי שהקרח יישבר.

"את מקסימום בת עשרים ואחת. אני לא נותן לך אפילו חודש אחד יותר, הרבה פחות." הקרח נותר כשהיה, בשלמותו.

"איזה סיבה יש לי לשקר לך?"

"כי את לא רוצה להתגייס לצבא", נהם.

"על מה אתה מדבר? איזה צבא?" חשתי מאוימת.

"את חושבת שאני לא מכיר את הטריקים שלכם?" חיוך מר עלה על פניו.

הייתי בהלם. לא ידעתי מה להשיב לו. השיחה התנהלה באידיש, ואלו ששמעו והבינו התבוננו בי. חלקם חייכו. וכי איזו סיבה יש לי לשקר? מי בכלל חשב על גיוס לצבא? רק כמה ימים לפני כן עליתי לארץ, וכך נראה המפגש עם השלטונות כאן? מי שיקבע לי את תאריך הלידה שלי יהיה איזה פקיד רישום גמלוני?

"גברת, את בטח טועה! זה מה שהמלחמה עשתה לאנשים. הם איבדו גם את הזיכרון שלהם. חוץ מזה, תראי כמה אנשים יש כאן. את חושבת שיש לי זמן בשבילך?" עיניו יצאו מחוריהן. הן השלימו את טון דיבורו.

"סליחה, סליחה, בפולין חגגנו את יום הולדתי במוצאי יום כיפור", לחשתי בעודי מנסה להתכנס בתוך עצמי. חששתי להתעמת איתו. רק היה חסר שהוא יעיף אותי ואז מה? ומה יהיה עם תעודת הזהות? שם לכל תעודה הייתה חשיבות, אז מאיזו סיבה המצב כאן יהיה שונה?

הפקיד, שנראה עוד יותר מותש, הרכין את ראשו. הוא מלמל בינו לבין עצמו והתעסק עם הניירות שלו. ראשו נע

ימינה ושמאלה.

"מה את חושבת, שבגלל שאת כל כך יפה את יכולה לשקר לי?" קולו הרם והמשפט המוזר הלמו בי. מה הקשר? ובכלל מדוע הוא ממשיך לכעוס עליי?

"מ... מה...?", ניסיתי לומר משהו, אך מששמע את קולי הוא היסה אותי בידי.

"ש... ש... אני לא רוצה לשמוע אותך. אמרתי שאת נראית הרבה יותר צעירה. את משקרת לי". הוא רכן מעל ערמת הספרים.

"מדוע אתה חושב שאני משקרת לך. מי בכלל מדבר על גיוס לצבא?" אזרתי מעט אומץ. מה באמת הוא כבר יכול לעשות לי? אני בארץ ישראל לא בפולין.

"אההה... אההה..." חרחר בשפתיים קפוצות.

"אני אומרת לך שוב. אין לי שום סיבה לשקר לך". ניסיתי לעמוד על שלי. "נולדתי ב-1922".

"אני מבקש שתשתקי". הוא לא הראה שום סימן של נכונות לשנות את דעתו.

"א... א..." גמגמתי.

הפקיד הזדקף לעברי כמאיים "שקט! הסברתי לך שאני מבקש שקט!" אצבעו איימה עליי. "אל תפריעי לי!"

הוא משך לעברו ספר גדול מידות ועב כרס, התיישב והחל לדפדף בו.

"אהה, מצאתי", אמר בחיוך שמבליט חניכיים יותר מאשר שיניים. לפתע שלח לעברי מבט חטוף בחיוך של ניצחון. הוא רשם משהו על גבי פיסת נייר ומסר לי.

התבוננתי בפתק וראיתי תאריך בשנת 1925.

"זה בסדר, את תמשיכי לחגוג במוצאי היום הזה, ועם הפתק הזה תוכלי להוציא תעודת זהות מנדטורית", אמר ביבשושיות בעודו מושיט לעברי את הפתק החתום.

"וויטערה! סליחה, הבא!" צווח לעבר החלל המצחין.

בתעודה הזהות המנדטורית, שהוצאה לאחר שחרורי מבית החולים, לא היה מקום לתאריך הלידה. לאחר הקמת המדינה, במשרד הפנים הישראלי, אימצתי לעצמי

חברי עמותת התאחדות
עולי מזריץ' בישראל
מתאבלים על פטירתה של
ברכה מרגלית ז"ל
לבית למפרט
ומביעים תנחומים למשפחה

חברי עמותת התאחדות
עולי מזריץ' בישראל
מתאבלים על פטירתה של
פרומה גלנט ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה

חברי עמותת התאחדות
עולי מזריץ' בישראל
מתאבלים על פטירתה של
דבורה לוסטגרטן ז"ל
לבית גולדמן
ומביעים תנחומים למשפחה

חברי עמותת התאחדות
עולי מזריץ' בישראל
מתאבלים על פטירתה של
דליה פז ז"ל
לבית פרבמן
ומביעים תנחומים למשפחה

את התאריך שהיה רשום באותו הפתק, ושמרתי עליו מכל משמר. לא רק את התאריך שמרתי אלא גם את השם. בתעודה השם גיטה הופיע בסוגריים לאחר השם טובה.

שם: טובה (גיטה) רוקמן

תאריך לידה: 28 בספטמבר 1925.

באמת למי אכפת להיות צעירה בשלוש שנים ועוד באישור רשמי? בטח לא לבחורה שאיבדה כמעט שש שנים תמימות מחייה במלחמה הארוכה. זהו סוג של נקמה, חשבתי לעצמי אז. זוהי נקמה ללא אלימות וללא קורבנות, אבל לא ידעתי במי. אולי זאת נקמה בסדר העולמי? שלוש שנים מלאות מיום כיפורים אחד ליום כיפורים אחר היו המתנה שקיבלתי מאותו פקיד, כמעט כמו שכתוב ב'קול נדרי'.

כמה חודשים מאוחר יותר הבנתי על מה הייתה המהומה. הפקיד ההוא צדק, בחורות בגילי שרצו להשתמט מהשירות הצבאי הוסיפו לעצמן שנות חיים. הדבר כלל לא עלה על דעתי.

כשהגיע אליו צו הגיוס כבר הייתי נשואה ופטורה משירות.

פרק מספר שיצא בימים אלו.

מכתב לאמא: מאמץ זיכרון | שרית פרידמן

האחת, החיים יכולים להיות קצרים, בכל רגע הם יכולים להסתיים, ואי אפשר לדעת מתי זה יקרה. זה יכול להתרחש בכל זמן ומקום וללא התרעה מראש.

השנייה, אני בשליש האחרון לחיי (נודה על האמת...).

השלישית, יש לי סיפור חיים מעניין ששייך גם להיסטוריה של העם היהודי.

הרביעית, נכון שהייתי כל חיי יועצת למנהלים בנושאים הקשורים לפיתוח ולשינוי ניהולי וארגוני אבל בתוך תוכי תמיד רציתי להיות שחקנית (את זוכרת, אמא, שכשרציתי ללכת ללמוד משחק, אמרת לי: "שחקן זה לא מקצוע, ואת רגישה מדי בשביל עולם המשחק"?).

החמישית למדתי משחק... (בכל זאת, ללא ידיעתך... כשכבר הייתי "גדולה" ואמא לילדים...).

השישית, שאני כבר "בוגרת" מספיק ולא צריכה להתבייש בעברי. אני יכולה לספר את חיי בכנות ובפתיחות. "כמו גדולה".

אמא, כל הדברים הללו חברו יחדיו בתת-מודע שלי, ובעידודו של רועי, הנכד שלך, בני, שלמד תסריטאות, הלכתי ללמוד מונודרמה וכתבתי מחזה לשחקנית אחת, לעצמי, ואמא, את לא תאמיני, כבר שנה אני מעלה את ההצגה שכתבתי בכל הארץ בתיאטראות, בִּחְבָרוֹת, בבתי פרטיים ועוד.

כן אמא, הופעתי בתיאטרון הסימטה ועכשיו אני מופיעה בתיאטרון "הקאמרי" שכל כך אהבת ללכת אליו. אמא, אני על במה, את מאמינה? אני צובטת את עצמי ולא מאמינה.

ממש מגשימה את החלום שלי והאמת, גם את החלום האישי שלך. כן, גם לך היו חלומות. היית זמרת חובבת היה לך קול מופלא ואני זוכרת שסיפרת לי שתיאטרון

אמא יקרה שלום לך

אני רוצה לשאול אותך משהו, האם את זוכרת שכתבתי ספר לזכרו של אבא? אולי לא תזכרי כי הוא יצא לאור 10 שנים אחרי שאבא הלך מאתנו ושנה לפני שהצטרפת אליו.

כשהספר פורסם, את כבר לא היית מי שהיית בחייך. כבר שכחת הרבה מן העבר שלך והיית מבולבלת. למרות זאת, בעת ביקורי אצלך סיפרתי לך שכתבתי ספר ששמו

"ייסורי מיתה" על פרידתי מאבא, על הכאב שהתגורר בתוכי מהרגע שנודע דבר מחלתו הסופנית. אז ניפרדתי ממנו כאבא כאדם וכמי שעבר את הקטסטרופה הכי טראומטית של העם היהודי, השואה.

אחרי שסיפרתי לך על הספר, לא דיברנו עליו ולא שאלת אותי דבר ואף לא את השאלה: האם יש לי כוונה לכתוב עלייך. לא שאלת אותי אבל חשבתי על השאלה הזו ומודה שהיא הדהדה בראשי באותה תקופה ובהמשך, וכמו שעלתה במוחי – מיד הורדתייה:

"אני לא אכתוב בגלל חובה ואני לא אכתוב לצורך השוואה. על אבא זה נכתב מעצמו, מדם ליבי ואם יום אחד ייכתב דבר מה עלייך אמא, מה טוב".

בשנת 2019, לקראת יום השואה, פנו אלי מהעמותה "זיכרון בסלון" וביקשו שאשתתף באחד המפגשים ואשתף בחיים שלך ושל אבא בתקופת השואה.

הפכתי בנושא והחלטתי לספר את סיפורי חיי בביתכם, איך היה לחיות איתכם ולצידכם, שהייתם שם, במקום הארוך הזה ועברתם את השואה על בשרכם. לספר על החיים האמיתיים של הדור השני עם הדור הראשון, השורדים. הניצולים. צירפתי לאתגר המיוחד את אבי ונפתלי, היה ערב מרתק ובסיומו איבדתי את הזיכרון. התנתקתי מן העולם החיצוני והפנימי שלי. אחרי מספר שעות התעוררתי מהתרדמת. מהבדיקות שערכתי הסתבר שהתופעה מכונה ע"י הפסיכולוגים "דיסוציאציה" ועל-ידי הרופאים: "אובדן זיכרון קיצוני זמני" (- Transient TGA) Global Amnesia, ונאמר שמקורה בלחץ נפשי גדול מאוד. זה היה אירוע מעורר בהלה, אבל בהמשך לאותו הערב, התעוררו בי מספר תובנות:

אלה, אמנם במחיר כבד, הפקנו את כל הלקחים ומצאנו את כל הפתרונות, כך ששוב יכולנו לספר לעצמנו כי מדינת ישראל נשענת על עם חזק וצבא חזק וגבולות בני הגנה אשר איש לא יוכל להם. ואז הכול התנפץ לנו בפנים. התרחשה קטסטרופה איומה.

אנשי ארגון הטרור החמאס, שהוא האויב הגדול של מדינת ישראל ושולט בעזה, חדרו בהמוניהם לישראל ביום שמחת תורה, בשבעה באוקטובר, (לא, אני לא טועה אמא, השישה באוקטובר זו "הפתעה" אחרת שהייתה ב-1973) רצחו וטבחו ביום אחד כ- 1,200 נשים, גברים, ילדים, קשישים ואזרחים מן השורה חפים מפשע, ועוד מפקדות ומפקדים, חיילות וחיילים וכ-300 אנשים אימהות אבות ותינוקות, נלקחו בשבי ומאז אותו היום, כבר כחודשיים וחצי, מתקיימת מלחמה ביננו לבין החמאס עם עשרות לוחמים הרוגים וסופה מי ישורנו.

אמא, כולם מכנים את היום הזה, השבעה באוקטובר "שואה". זה הזכיר לכולם את סיפורי השואה, גם כי גם מעשיהם של אנשי הארגון דמו לאלה של הנאצים וגם כי ארגון הטרור הזה רוצה לחסל את היהודים והישראלים כמו שרצו הנאצים.

בימים האלה, החיים שלנו בארץ הפכו להיות גיהנום וכך גם בעולם אמא, חיי היהודים הפכו להיות בלתי נסבלים. האנטישמיות "חוגגת".

למה אני מספרת לך על כל זה? כי גם ההצגה שלי עוסקת בשואה, בשואות, בטראומות, מקומן במרחב ובתוצאותיהן. אספר לך קצת על ההצגה שלנו, ותדעי שמכיון שזו הצגה, אל תחפשי את השם שלך המדוייק, גוֹטָה ולא את שמו של אבא, מוֹיֶשֶׁה. קראתי לך אסתר ולי אילנה. אסתר היא מלכה ואילנה הוא שם שתמיד אהבתי, מילדותי, את זוכרת? (אגב, לאבא מוֹיֶשֶׁה, אותו אני רק מזכירה, קראתי במחזה דויד... גם מלך)

ההצגה: מְאִמֶּע זְיִסְעֶ, זיכרון מהסלון של אמא

מספרת על אילנה, כבת 60, בת לניצולי שואה, המחליפה את אימה החולה אסתר בהנחיית "זיכרון בסלון" בערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה. תיאור עלילתיה מסמרות השיער של האם הנערצת אשר שורדת את מוראות האקציות

"הבימה" הזמין אותך לשיר ואת סירבת כי חשבת שאם תלכי ל"הבימה" לא תוכלי לממש את הנדר שנדרת אחרי ששרדת את השואה. הנדר היה שאם תינצלי מהתוכנית ותוכלי ללדת, תתמסרי לגידול ילדייך ותהיי אשת משפחה ולא אשת קריירה. את ויתרת על עניין גדול עבור עניין הרבה יותר גדול, מלא משמעות.

ואני, שוויתרתי בנערותי על אותה קריירה, מגשימה את חלומי עתה, כשאני כבר אמא, סבתא, בת 69.

אמא, לפני שנה התחלתי קריירה חדשה. אני אשת קריירה שניה מאושרת, ומיכה ונכדייך גאים בי.

גם כתבתי מחזה, גם עבדתי עם במאי (איתי פלאוט) ודרמטורג (שלום שמואלוב) ואני, אני השחקנית בהצגה שלי ואת יודעת מה אמא? הכי מרגש אותי זה שהנה, כתבתי עליך מחזה. מחזה עם ארבע דמויות ואני מגלמת אותן, אותך אז והיום ואותי כילדה בת 12 והיום. המחזה הוא עלי ועלייך, אולי עלי אבל אני מגיעה אלי דרכך, דרך האירועים המחרדיים שעברת והשפעתם עלי. לאן אלה לקחו אותי ואת חיי.

איך שלא יהיה, המשאלה שלי לכתוב גם עלייך, התגשמה. זה לא משהו שהחלטתי עליו מראש. זה נבע מתוכי. נכתב גם הוא מדם ליבי. במקרה.

ועוד משהו אמא. את זוכרת איך היית קוראת לי? מְאִמֶּע וגם "מְאִמֶּע זְיִסְעֶ". נכון?

הפירוש הוא אמא מתוקה. אז אמא, זו גם שמה של ההצגה שלנו: "מְאִמֶּע זְיִסְעֶ".

אני רוצה לספר לך עוד דבר אחד ואחר-כך אספר לך על ההצגה שלנו.

חיינו בארץ בשנים האחרונות הם מאד מורכבים, קשים ולמרות זאת חשבנו שאנחנו מוגנים ובטוחים, שהרע מכל לא יארע, לא לנו, לא עוד.

אחרי ששרדנו את אושוויץ, אחרי שצלחנו וניצחנו במלחמת העצמאות, הקמנו מדינת לאום והפכנו להיות ישראלים ולא רק יהודים, ובוודאי אחרי שניצלנו מחורבן הבית השלישי במלחמת הפתע שהכתיחה בנו ב-6 באוקטובר 1973, הרגשנו שאנחנו חזקים. עוצמתיים. הנה, עמדנו בכל

דיאלוג מתחשבן מאד כואב"

ריקי מנדל, מרצה מנחה ומדריכה בכירה במסעות זהות בעקבות קהילות יהודיות, שואה תקומה וזיכרון:

"שרית הפליאה בכתיבה, במשחק, בהעלאת דילמות קשות למחשבה. באומץ חשפה את הסיפור המשפחתי ונתנה לנו להיכנס לנבכי נשמתה, כמו בצילום רנטגן. אותנטית ומרתקת!!!"

יעל קלו מור, משוררת:

"ההצגה זו הצצה לחיים שהיו וגורמת לאנשים להרגיש, לחשוב ולתהות איך זה אצלם.

הצגה חזקה, קשה, מוגשת בתלת מיימד עם מעברים טבעיים בין התפקידים השונים. משחק מופלא"

אתר סלונה: <https://did.li/ttZw5>

זהו אמא יקרה, כמעט סיימנו.

שואלים אותי מה היית אומרת על ההצגה אם היית זוכה לראותה.

אני אומרת שאני לא יודעת.

אני משערת שהיית שמחה שהגשמת חלום.

אני משערת שהיית שמחה שההצגה עלייך.

אני משערת שהיית שמחה עם כל החלקים שמדברים עלייך בהערכה עד הערצה ואני רוצה להאמין שהיית פתוחה לשמוע מה היו האתגרים שהחיים האלה הציבו בפניי.

הלוואי שכך היה, וחבל שלא הצלחנו לדבר על זה לפני... בזמן.

אני מאד מעריכה אותך אמא. אני מצדיעה לך. אני לא כועסת עלייך. אני מבינה אותך. לפחות אחרי הכתיבה של המחזה ואחרי העלאת עשרות הצגות והשיחות שהתקיימו.

לפחות מנסה.

אוהבת אותך אמא, זִיסַע מְאִמַע

שלך שרית, מְאִמַע זִיסַע

בכל מקום ובכל זמן

שרית פרידמן ברזניאק 054-4295777

בגטו, הבור באסם שבו הסתתרה ורצח הקרובים לה, מתפתח בהדרגה לסיפור ההתמודדות של הבת עם הטראומה הקשה שלה, מה שעד לאותו ערב, הושתק והודחק.

לקראת סיומה של ההצגה ותיאור הטראומות, נזרקה לחלל האוויר, בדחילו ורחימו, שאלה קשה:

"האם יש זכות למי שחווה טראומה לא בזמן השואה, להשתמש באותו מונח?"

מוראות ה-7 באוקטובר מסירים את סימן השאלה ומציבים תחתיו סימני קריאה:

הטבח הנורא של חסרי הישע, ניסיונות ההישרדות שרק חלקם צלח - בתא המטען, בבור ביער, מתחת לערימת הגויות. החטיפה ההמונית, השבי, האונס, ההוצאות להורג, הסלקציה בין משוחררים לנשארים.

וגם, עולות תהיות קיומיות של היחיד ושל הקולקטיב על גורל, אמונה, אובדן, ישועה ותקווה.

דווקא בימים ארורים אלה, בעיצומה של הדרמה שאת סופה מי ישורנו, כשרבים כל כך מסתגרים בבית המוגן לכאורה ונמנעים מלצאת "לבלות" אני מעלה את ההצגה שלי.

אמא יקרה, זו אינה החוויה בלבד. זו גם ההזדמנות להרגיש, לחשוב ולדבר ביחד במסגרת השיח אחרי ההצגה, על הטראומה האישית, שעתה היא לאומית, לפרק אותה למרכיביה, לפענח את הממצאים ולחפש אחר מוצא, על מערכות יחסים בין הורים לילדים בדגש על יחסי אמהות ובנות, על לחצים, אלימות על סוגיה, על מתן אמן, תחרות, מתן מקום לאחר, הסתרה, העברה בין-דורית, ערכים ושטיפת מוח, נושאים הרלוונטיים לתקופות בהם חל יום השואה והגבורה הלאומי, יום השואה הבינלאומי, וכמובן, לכל הימים שביניהם.

זו ההצגה אמא. הצגת חיי. וחשוב לי שתדעי שנאמרו עליה דברים מאד טובים. רוצה לקבל קצת דוגמאות? הנה כמה מהם:

בוריס מפציר, יוצר סרטים דוקומנטריים:

"יש לך דבר נדיר מבחינת הסיפור, וזה שהצלחת ליצור

מעשה אבות סימן לבנים | עמיר לבנת

משפחות פולניות שהתגוררו באולשבניצה: משפחות Kurowscy ו-Olszewscy, Zalewscy, Mazur לסבי, גם סבתא-רבתא של ג'גוז', ברוניסלבה זלבסקה (Bronisława Zalewska), נולדה וגדלה באולשבניצה.

ג'גוז' שמח על ההזדמנות להכיר צאצא למשפחה יהודית מאולשבניצה, זאת על רקע סיפורים שעברו במשך דורות במשפחתו. סבתו היתה מספרת כי בזמן המלחמה, משפחתה סייעה לאשה יהודיה ולבנה הצעיר, וסיפקה להם מזון. האשה ובנה היו מגיעים מדי ערב אל בית משפחת זלבסקי, והיו מקבלים שם אוכל. הדבר נמשך זמן מה, עד שלילה אחד לא הגיעו עוד, ומאז לא נודע גורלם. עוד סופר במשפחתו של ג'גוז' כי באופן כללי, היו היחסים בין יהודים לפולנים בכפר טובים, ורק מעטים ביקשו להסגיר יהודים לשלטונות הגרמנים. דוד-רבא של ג'גוז', אלכסנדר זלבסקי (Aleksander Zalewski), הסתיר בביתו את חברו היהודי, עד שהדבר נעשה מסוכן מדי בשל חיפושים שערכו הגרמנים מבית לבית, והחבר נאלץ לעזוב. התרגשתי לשמוע על פעולות ההצלה שנעשו בכפר אולשבניצה.

ייתכן כי משפחתו של ג'גוז', או משפחות נוספות בכפר, סייעו למשפחה של סבי, אשר הסתתרו בזמן המלחמה בייערות ובכפרים בסביבת מזריץ'. את הפרטים המדויקים על כך כנראה שלא נדע לעולם. בחזרה להווה: לאחר ה-7 באוקטובר, היה ג'גוז' בין האנשים אשר מיהרו ליצור קשר עם מכריהם בישראל כדי לדרוש בשלומם. אולם ג'גוז' ביקש יותר מכך: בשיחה שערכתי איתו בסמוך לכרוץ המלחמה, הוא שיתף אותי בהרגשת התסכול אותה הוא חווה לנוכח הדיווחים השקריים והמידע הכוזב המציפים את העולם כולו, ואת פולין בפרט. עם פרוץ המלחמה בישראל, ביקש ג'גוז' להפריד בין הדיווחים האמיתיים לשקריים, על מנת לקבל תמונת מצב נכונה על המתרחש.

את הידיעות אליהן נחשף מרבה ג'גוז' לשתף עם עוקביו במדיה החברתית. הוא דואג להביא דיווחים המסתמכים על מקורות ונתונים מהימנים. בין השאר, הוא דואג להתייחס גם לדיווחים המתפרסמים בעיתונות הישראלית, אשר נעדרים ממקורות תקשורתיים רבים. בנוסף, מתייחס ג'גוז' להיסטוריה של הסכסוך במזרח התיכון, תוך הבאת מידע אובייקטיבי. את כל הפרטים הללו דואג ג'גוז' לתרגם

הפילוסוף היהודי-גרמני תאודור אָדורנו טען ב-1949 ש"לכתוב שירה אחרי אושוויץ זו ברבריות". בדומה לכך, קשה מאוד לכתוב דבר כלשהו לאחר הברבריות הנוראה שהתרחשה ב-7 באוקטובר השנה, ותוצאותיה מלווים אותנו מאז. אף על פי כן, כשנקבע נושא של הבוליטין הנוכחי, לא יכולתי להתעלם מן החשיבות הגלומה בהשתתפות בו, ולנסות להתייחס למלחמה הנוכחית בהקשר למזריץ'.

זמנים קשים עוברים על ישראל ועל העולם היהודי כולו. רבים בעולם מחזיקים בדעה המאשימה את הקורבן, ומפנים אצבע מאשימה כלפי ישראל באופן חד צדדי, מבלי לקחת בחשבון את האירועים המחרידים שהובילו למשבר הנוכחי. על רקע זה, בולטים הקולות היוצאים מן הכלל: קולות בודדים מרחבי העולם המנסים להישיר מבט אל המציאות ולהבין את המצב לאשורו. אביא כאן את סיפורו של אחד מאותם אנשים, ואתחיל בקשר שלו לסביבתה של מזריץ'. אולֶּשְׁבֵּנִיץָּה (Olszewnica) הוא כפר קטן השוכן כ-20 ק"מ דרומית מערבית למזריץ', בסמוך ליערות קקולֶּבְנִיץָּה (Kakolewnica). נכון לשנת 2021, התגוררו בו 471 תושבים בלבד. בכפר זה, נולד בשנת 1916 לערך סבי, שאול (שולק'ה) טננבוים. כמוהו, נולדו בכפר אולשבניצה גם אחיו של שולק'ה: ילדיהם של אברהם יצחק טננבוים ופרידה לבית מקובקָה. בני משפחת טננבוים קיימו בכפר משק חקלאי, בו גידלו תרנגולות ופרות. בנוסף, היה אברהם יצחק טננבוים סנדלר וסוחר, כפי שהיו גם אביו וסבו לפניו. שולק'ה ואחיו עזרו בעסקי המשפחה ולמדו מאביהם את מקצוע הסנדלרות, בו יעסקו גם בהמשך חייהם.

בחודש מאי 2015 ביקרתי לראשונה בכפר אולשבניצה. בשיחות שנערכו עם זקני הכפר, זכרו המקומיים כי בכפר התגוררו לפני מלחמת העולם השנייה כ-5 משפחות יהודיות בלבד. הכפר היה קטן מכדי שתתקיים בו קהילה מסודרת או בית כנסת. לא מפתיע, אם כן, כי עד כה לא פגשתי אדם נוסף שמשפחתו נמנתה על יהודי אולשבניצה.

לכן, שמחתי מאוד כאשר לפני כשנה, יצר איתי קשר תושב פולין בשם ג'גוז' זָפְרָאבָּה (Grzegorz Zaprawa), וסיפר כי משפחתו מגיעה מאותו הכפר. ג'גוז' הוא בן 26 כיום, מתגורר בקרקוב, וסיים לאחרונה את לימודיו באוניברסיטה הייגלונית בעיר. אבותיו של ג'גוז' השתייכו לארבע

שבעה באוקטובר 1942,

שואה, אקציה, גירוש, פוגרום, הרג, ירי, טבח, הצתות, שריפה, אונס, חטופים, מפונים, פליטים מארצם, פליטים בארצם.

מילים שונות כל כך, דומות כל כך.

בשבועות האחרונים חזרתי לדפדף שוב בסיפור חייהם של הורי האהובים, גד ויונה פינקלשטיין ז"ל.

הזיכרונות מהסיפורים עולים, המחשבות מתרוצצות, ההשוואות מסרבות להיעלם.

הרי אמרנו, "לא עוד".

בחרתי מקבץ הגיגים ודוגמאות. כל הציטוטים מסיפור החיים של גד פינקלשטיין, "לך! אולי אתה?..."

בשבעה באוקטובר 1942, אחד משלושה ימים של האקציה השנייה במזריץ' שהתרחשה בין 6 ל-9 באוקטובר, נשלחה אימי, יונה טייבעלע לבית טנדטר, יחד עם כ-7,000 יהודים ממזריץ' לטרבלינקה. יונה, אז נערה בת 16, קפצה מהרכבת והצליחה לחזור לביתה בעיר מזריץ'. רבים כל כך לא שרדו ונטבחו בבית הכנסת הגדול במזריץ' ובטרבלינקה.

באותו יום, שבעה באוקטובר 1942, ברח אבי, גד פינקלשטיין, מכיכר הרניעק והסתתר בנגרייה במזריץ'. "אחרי האירוע הזה ואחרי האקציה השנייה הבנתי שהנגרייה היא המקום המוגן היחיד שלי. נשארתי עם עוד אנשים לישון בנגרייה. מיטות? אף אחד לא חלם על זה. היינו ישנים על השולחנות. כבר לא היה בית", כך תיאר אבא את ההרס מסביב ואת המרחב המוגן של אז.

בשבעה באוקטובר 2023, שמונים ואחת שנים אחרי, התעוררנו בארץ לשעות האימה והטבח, ומאז אנו שומעים על סיפורי הישרדות של יהודים, הורים שמגנים על ילדיהם, תושבים שקופצים מחלונות בתיהם בעוטה, צעירים שנסים מהמסיבה על נפשם, מתחבאים בין השיחים, בורחים מחוטפיהם, אזרחים, חיילים ומילואימניקים שמחלצים נפגעים.

סיפורים שונים כל כך, דומים כל כך.

בשבעה באוקטובר 1942 החביא גד את אחיו הקטן יוסלה, שהיה אז בן תשע, בנגרייה. יוסלה ניצל מספר פעמים מידם של הנאצים אך לא הצליח להימלט מהסוף של רוב

לפולנית, כדי להפוך אותו לנגיש לציבור הפולני. לפני 80 שנה, עמדו אבותיו של ג'גוז' בצומת דרכים, ובחרו באומץ ללכת אחר האמת הפנימית שלהם ולסייע לשכניהם היהודים בשעת צרה. באופן דומה, בבקשו לרדת לשורשי האמת ההיסטורית והעכשווית, מבצע ג'גוז' בחירות אמיצות משלו. במעשיו, מושיט ג'גוז' יד מסייעת לצאצאים של אותם היהודים להם סייעו בני משפחתו. אנשים מסוג מהווים קרן אור באפלה האוכפת אותנו כיום.

לפרטים נוספים, ניתן לחפש בכייסבוק את השם Grzegorz Zaprawa.

או להיכנס לקישור:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61552753260075>

רגע לפני סגירת הביולטין, במהלך האירועים הקשים שמלווים אותנו מאז השבעה באוקטובר, התרחש פיגוע מזעזע ברעננה. בפיגוע זה נרצחה בדריסה, עדנה בלושטיין בת 79, שהייתה כלתו של אברהם בלושטיין ז"ל שהיה ממקימי עמותת מזריץ'.

חברי עמותת התאחדות
עולי מזריץ' בישראל
מתאבלים על הרצחה של
עדנה בלושטיין ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה

שבעה באוקטובר 2023 - בימים ההם ובזמן הזה | גילה שחר

באוקטובר 2023 המלחמה מצולמת בשידור חי בישראל ובעולם. והעולם עדיין שותק. עולם שונה כל כך דומה כל כך.

בתום המלחמה "ההיא", בשנת 1945, התגייסו בקיבוצים לקלוט את השורדים שהגיעו לחופי הארץ במבצע ההעפלה הבלתי חוקית. "אמרתי שאין לי לאן ללכת וביקשתי קיבוץ של השומר הצעיר. חשבתי שזה הכי קרוב לדעות שלי מפולין, הקומוניזם שעליו דיברה המחנכת שלי בבית הספר היסודי בפולין. לקחו אותי לעברון, שם בדיוק עלה גרעין על הקרקע. הייתי שותף לקיבוצניקים גם בעבודה וגם בלחימה."

באוקטובר 2023 קלטו עשרות קיבוצים את מפוני הקהילות בעוטף עזה שנתרו ללא בית. דוגמה ומופת לאנושיות ולתחושת שליחות ישראלית וציונית.

עזרה הדדית שונה כל כך. דומה כל כך.

בתום המלחמה הורי הצליחו להגיע לישראל, להשתתף בהקמת המדינה, לעבור את מלחמות ישראל, להקים משפחה, לחיות ולהיות אוהבי אדם, למרות הרוע שחוו.

באוקטובר 2023 אני מברכת בליבי על כך שנחסכו מהם ימי האימה

הנוכחיים.

הרי אמרנו, "לא עוד". האומנם?

יהודי מזריץ', גם שהיה ילד בן תשע שלא פשע מעודו. "הילדים סבלו הכי הרבה במלחמה. הילדים הקטנים נעלמו ראשונים. הילדים הגדולים ראו דברים קשים ביותר. חוו חוויות קשות. הגרמנים רצו לחסל קודם כל את הילדים, כי לא הייתה בהם תועלת... עד היום אני לא סולח לעצמי על שעזבתי אותו ואת אימא ולא הצלחתי להציל אותו."

באוקטובר 2023 תמונות של תינוקות, פעוטות, ילדים ונערים, שנרצחו באכזריות ושנחטפו, פנים ושמות שנכנסו לכל בית בישראל, לכל לב. הורים שעשו הכל כדי להציל את ילדיהם. ילדים שצפו בזוועות שביצעו בהוריהם, ילדים ששהו שבועות בשבי ותינוקות שעדיין לא שבו מהשבי.

ילדים שונים כל כך. דומים כל כך.

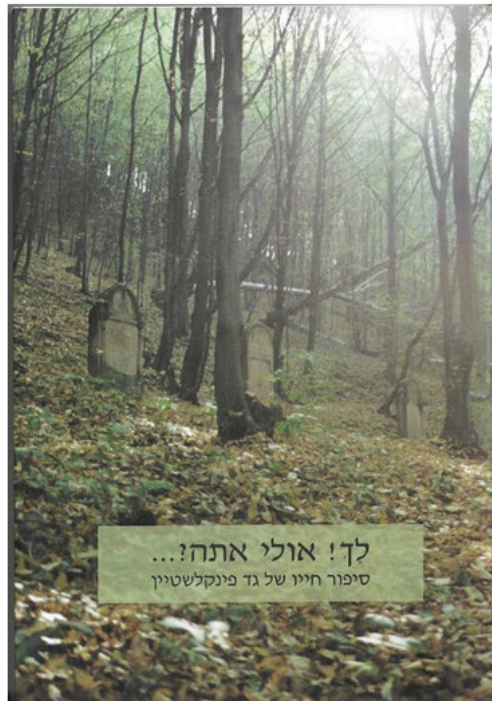
ההורים שלי איבדו, כל אחד מהם, את כל בני משפחתם במלחמה ההיא ובשואה ונשארו לבד בעולם שחרב עליהם, ללא ארץ, ללא תמיכה, ללא בית, ללא מקום בטוח לחיות בו, "מזריץ'", שהייתה הבית של משפחתי במשך דורות רבים, שסביי נולדו ומתו בה, לא הותירה לי מקום. איש לא שרד ממשפחתי הענפה. לא נותר בית. אפילו לא מצבה. לא מקום לבכות בו. ידעתי של אשאר בפולין."

באוקטובר 2023 נהרגו, נפצעו, נחטפו ופוננו מבתיים עשרות אלפי משפחות, זקנים, נשים, גברים, ילדים

וחיילים ישראלים. משפחות שלמות נטבחו, הופרדו ונותרו לא בית, ללא רכוש, ללא מקום בטוח לחיות בו. אבל היום הרי "אין לנו ארץ אחרת".

ארץ שונה כל כך. דומה כל כך.

בסיום המלחמה "ההיא" בשנת 1945, היו אלה שלא רצו לספר ואלה שהעדיפו לא להקשיב. העדויות נאספו במשך שנים, נסמכות בעיקר על זיכרון השורדים. רוב העולם שתק.

ילידת מזריץ

07.10.2023 שעה 08:00, ציריך, שוויץ

מתעוררת משינה נעימה ובחיוך יוצאת לחדר האוכל לומר 'בוקר טוב' לחברי לטיול. אך פניהם אינם כרגיל. החיוך - נעלם, הקול - נאלם. הבוקר אינו טוב. מלחמה בארץ. בהייה מתמדת בטלפון. החדשות מטלטלות. רוצה הביתה עכשיו!!!

אבל הטיסה שלנו, שאמורה לצאת ב-08.10 בלילה - בוטלה. צועדים בראש מורכן בעקבות המדריך המקסים שמנסה להעביר את הזמן בסיורים נוספים בעיר. הרגליים צועדות, הלב והמחשבות - בישראל. בשורה - יש טיסה. יום שלישי בלילה לדובאי ומשם ארצה. סופסוף בבית.

טלויזיה. הזוועות מתגלות. הלב לא מכיל. המוח לא מעכל. מכירים את זו שנחטפה, את המשפחה שהובלה לעזה, את הנכד של החברים שנפצע...

בני משפחה מגויסים - דאגה בלתי פוסקת.

הימים קשים והלילות עוד יותר...

אזעקה, ועוד אזעקה, ועוד אחת... ועוד...

הבית רועד. קולות הנפץ - האם מהירוט או מהלב???

ומה עושים? איך עוזרים?

המטבח הפך למאפייה.

אופה כל היום. יוצרת קשר. חיילים באים ולוקחים קופסאות מלאות. ואני נותנת חיבוק קטן ועיני דומעות... האם אלה הם חיים של אנשים צעירים?? בבקשה, בבקשה, מתחנן ליבי, שיגמר מהר ותחזרו בשלום.

מילדותי - המצב לא השתנה.

מלחמת השחרור - ריצה לשוחה חפורה באדמה. אמא חוזרת הביתה ורגליה שותתות דם. נפצעה בהפגזה על ראשון לציון.

ההודעה על נפילתו של דודי, אחי אבי.

ומאז זה נמשך - מלחמה ועוד מלחמה, מבצע ועוד מבצע, פדאיונים, טרוריסטים, אינתיפאדה. רק השם משתנה.

בתי הקברות גדלים. עוד מצבות: חברים, שכנים, מכרים, תלמידים. ועוד שכול ועוד יתמות.

מתי יהיו חיינו ראויים? מתי נחיה?

מה העתיד הצפוי לילדינו? לנכדינו?

די!!! די!!! די!!!

התעוררתי בבוקר והדלקתי את הטלויזיה.

עיני חשכו. דבר ראשון נזכרתי בפרוץ מלחמת יום כיפור. כאשר הזעיקו את בעלי ז"ל למלחמה ונותרתי לבד עם שני ילדים קטנים. עברנו תקופה קשה ובלתי צפויה. התאוששנו ממנה והאמנו שדבר כזה לא יקרה לנו שוב.

אני נולדתי במזריץ מיד עם השחרור מהנאצים. גדלתי במשפחה ניצולת שואה. הזכרונות ממה שהמשפחות עברו בשואה חיו אצלנו בבית, וסופרו לעתים קרובות. כולנו שירתנו בצבא והאמנו שהשואה ואפילו מלחמת יום כיפור לא יחזרו לעולם.

כל זה היה נכון עד אותו בוקר. ככל שהיום נמשך הבנתי שהכל אשליה. השאננות והביטחון העצמי של המשפחה והצבא חזרו כמו במלחמת יום כיפור. אבל הרבה יותר גרוע מזה.

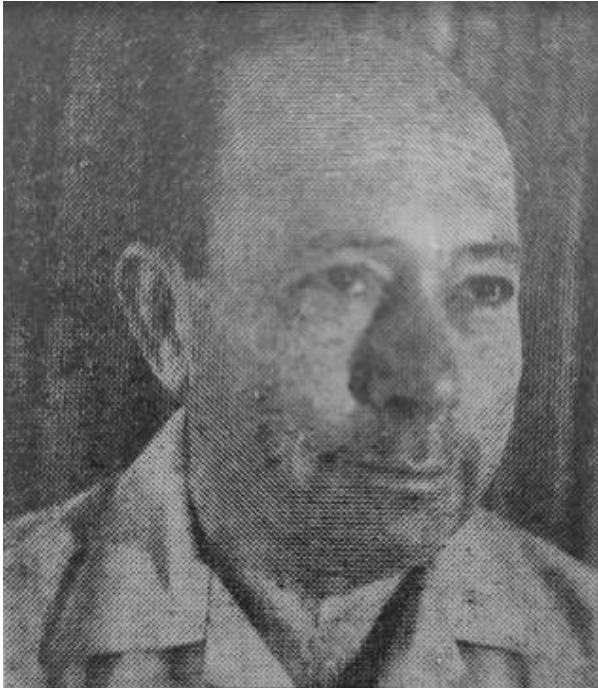
התמונות והסיפורים חזרו והזכירו את השואה. אזרחים חפים מפשע, כולל נשים ילדים וזקנים/ות ותינוקות נרצחו רק בשל היותם יהודים. משפחות שלמות נורו. "ברי מזל" נלקחו לשבי ושם עברו ועוברים עדיין עינויים קשים. פראי אדם השתמשו בשיטות של הנאצים.

ומאז אותו יום אני נזכרת שוב בסיפורי השואה של משפחתי וחושבת על הורי שלמזלם כבר לא בחיים.

אבל עדיין יש לנו מדינה יש לנו צבא ויש לנו עם נהדר. אז אני אופטימית ומקווה שנעבור גם את זה. רק שלא נישכח להבא את חטא הגאווה שהביא אותנו לכך כבר פעמים רבות.

לאה לויטה לבית גולדמן/למפרט

מה הייתה המילה שואה לפני השואה | שלומית שגב

מי שיצר את הדגם הוא כידוע יעקב ויירניק. יעקב ויירניק שגם כתב את הספר "שנה בטרבלינקה" הגיע מביאלה שליד מזריץ. לגטו מזריץ הגיעו גם יהודי ביאלה, ואחרי ההסבר על המחנה, אני תמיד מסיימת בסיפור אישי. מספרת על משפחתו של אבי משה באומגרטן ממזריץ, מספרת על הקהילה ועל האנשים שהובלו לטרבלינקה, כשאנו עולים מאולם המחנות לאולם יזכור, אני עומדת מול השלט שבו כתוב על תרומת משפחת פינקלשטיין ממזריץ לבית לוחמי הגטאות ומציינת שבארכיון קיים דגם של בית הכנסת במזריץ (אותו ראינו בכנס האחרון) וסוגרת מעגל. כך שרבים רבים, תלמידים חיילים ומבקרים מכירים היום את מזריץ

שותף במסע

בחודש מאי השנה יצאתי עם קבוצה נהדרת של בכירי רשות הטבע והגנים והמנכ"לית רעיה שרקי שיזמה והוציאה לפועל את המסע לפולין, זו הייתה קבוצה מיוחדת במינה של אנשים ערכיים ונהדרים

מאיר ויזלטיץ

שנתיים לפני החורבן
לא קראו לחורבן חורבן:
שנתיים לפני השואה
לא היה לה שם.
מה הייתה המילה חורבן
שנתיים לפני החורבן?
מילה לתאר דבר לא טוב,
שהלוואי לא יבוא.
מה הייתה המילה שואה
שנתיים לפני השואה?
היא הייתה מילה לרעש גדול,
משהו עם המולה

בימים אלו אני חוזרת אל שירו של מאיר ויזלטיץ

החל מהשבעה באוקטובר, שוב ושוב חוזרת ועולה המילה שואה. משווים סיטואציות, ומשתמשים במילה שואה לתאר את מה שקרה ולאחר מכן,

כמדריכת מסעות לפולין ומדריכה בבית לוחמי הגטאות, אני וחברי עוסקים לא מעט בנושא, האם היום כשיש לנו מדינה וצבא אפשר בכלל להשוות? האם נכון להשתמש בשואה לתאר מעשים איומים שנעשו עכשיו?

בימים כתיקונם בית לוחמי הגטאות מארח קבוצות תלמידים מידי יום ליום הדרכה מלא או לסמינר בן יומיים, כמו כן מגיעים חיילים וקבוצות שונות של מבוגרים. בימי המלחמה אין הדרכות של בתי ספר אך יש קבוצות של חיילים שלא נמצאים בלוחמה.

בכל הדרכה אנחנו נדרשים לנושא, אני בטוחה שגם קוראי הביולטין הזה, שמשפחותינו חוו את השואה, שואלים את עצמם שאלה זו.

דרך לזכור

בכל השנים שאני מדריכה במוזיאון אני מספרת על מזריץ. כשאני מגיעה לאולם המחנות ההדרכה נחלקת לשניים, הדרכה על המחנות בכלל והדרכה על טרבלינקה מול הדגם בפרט.

יוסף גרינברג 1919 – 1998

מאשה גרינברג לבית רוטנברג 1920 – 2008

מכתב אמיתי אחרון, שלחתי לכם לפני 40 שנה מטורונטו לחולון. נראה שהגיע הזמן למכתב נוסף – הוא דרוש לכותב יותר מאשר לנמענים.

מאז פטירתם לפני 15 ו- 25 שנים, אני חושב ונזכר בהם בהזדמנויות רבות. במיוחד במפגשים משפחתיים ובשאלות של ילדי ונכדי. אבל בשלוש השנים האחרונות, המחשבות וההרהורים תכופים יותר ויותר וזאת סיבה מספקת לכתיבת מכתב חדש (בינתיים אין אמצעי אחר...).

אז מהקל אל הכבד וכך גם אכן התרחש. ב-2020 התפשטה בעולם וגם אצלנו מגפת קורונה בהיקפי הדבקה גבוהים. המחלה פגעה במיוחד באוכלוסיה המבוגרת של בני ה-70 ומעלה. היא הגיעה במספר גלים ונמשכה כמעט שלוש שנים מלווה בסגרים, הגבלות וחבישת מסכות במרחב הציבורי. ולמרות זאת בכל השיחות שלי עם אבישי ואורית, אחי ואחותי הייתה הסכמה. הערכתנו זו המתבססת על מה שעברתם במהלך חייכם. בהשרדות בשואה והקשיים והתלאות שאחריה. אני משוכנע שהייתה לכם החוכמה וההבנה להכיר בסכנה אבל גם את האמונה בכוחו של המדע להביא את הפתרון וכך אכן קרה. בכל פעם שהגעתי לקבל את החיסון (ארבע פעמים), דמיינתי אתכם עומדים בתור לחיסון עם מסיכה על הפנים אחרי שהזמנתם תור באפליקציה של קופת חולים (לזה אולי הייתם צריכים קצת עזרה). וכשהסתיים המשבר הבריאותי נפתח המאבק על אופייה ודמותה של המדינה.

ממשלת "ימין מלא" עם המפלגות הדתיות והחרדיות, שהוקמה אחרי 5 מערכות בחירות, יזמה הפיכה משטרית שמטרתה לעצב את ישראל כמדינה לאומנית – דתית – משיחית שתשאף לנהוג על פי חוקי ההלכה. זו הייתה ממש הכרזת מלחמה על דמות המדינה בשנת ה-75. והציבור הגיב ויצא בהמוניו לרחובות למחות ולהפגין. במשך כ-40 שבועות נערכו הפגנות המוניות שעצרו בינתיים את ההפיכה המשטרית ונפסקו ב-7.10.23 במהלך ההפגנות בכל מוצאי שבת נזכרתי בכם ובדורכם לא אחת. אני נזכר בשיחה שערכנו ב-1982 כשביקרתם אותנו בטורונטו והסעתי אתכם לזוג מזריצי'אים בגילכם שאחרי 1945 היגר

במיוחד, שבאו עם ידע רב והרבה סיפורים אישיים מרגשים מאד.

כמו בכל מסע כשאנחנו מגיעים לטרבלינקה אני עומדת עם הקבוצה מול האבן של מזריץ ומספרת את סיפורה של מזריץ ואת סיפור משפחתי, מדליקה נר, מביאה אבן מהבית שמה פרח ושיר.

הפעם אחרי שסיימתי הגיע בחור ששמו עמי לזר עם הקבוצה, נעמד אף הוא מול האבן ואמר שזו העיר שבה נולד וחי אבא שלו.

התרגשתי מאד, לעמי שגר עם משפחתו ומשפחת אביו במושב צופית בשרון, יש גם ספר שאביו כתב וכמו בסרט "אמריקה הקטנה" בה מספר בחיך אפריים סידון שהיו בעיר אנשים וקבוצות מכל גווי הקשת,

סיפורו של עמי לזר על משפחתו, היה שונה מסיפור משפחתי, משפחה דתית לעומת משפחה חילונית, השתייכות מפלגתית ואידילוגית אחרת וגם גורל אחר.

השנה אין אזכרה כמובן בגלל המלחמה וכך לא אוכל להגיע עם ערן ומשפחתו, איתו נדברתי להיפגש באזכרה, אך נוסף לנו עוד אדם יקר לאזכרות הבאות ולשימור סיפורה של מזריץ

ונמשכת עד היום ואין לדעת איך ומתי תסתיים.קשה לכתוב זאת אבל השבת הזאת היא היום הקשה ביותר בתולדות הציונות מאז סיום מלחמת העולם השנייה. אני חושב רבות עלכים ועל דורכם שעברו שלושה אירועים מכוננים בעשר שנים – מלחמה ושואה בה נרצחו בני משפחותיכם, הגירה ותקומה. יש לי הרגשה שאת התקופה הזאת ואת אירועי השבת הארורה על כל זוועותיה לא הייתם יכולים לשאת. מצד אחד, אני די נדהם מהמחשבה שאני מתנחם בכך שאתם לא כאן ולא חוויתם את האירועים האלה. ומצד שני, הייתי נותן הרבה לו יכולתי לדבר איתכם על כך.

בקיצור, הדורות שאחריכם, הבנים והבת, הנכדים והנכדות ומשפחותיהם (בינתיים יש לכם שמונה נינות ושלושה נינים) נתונים כרגע בזמנים מאוד קשים, שאיש לא חזה שנגיע אליהם. אי הוודאות היא עצומה בכל החזיתות ובכל התחומים. בנוסף, בניגוד לשנות המלחמה והתקומה בזמנכם, הנהגת המדינה והממשלכה המכהנת היא קטסטרופלית וממש מהווה סיכון לעתיד המדינה.

אנו נמצאים שוב במלחמה על התקומה ועל אופי ודמות המדינה ונקווה שנמצא את הכוחות לעשות זאת. האם נוכל להיות מדינת היהודים – נורמלית ודמוקרטית שחיה בבטחון?

למרות הזמנים הקשים, לא האיום הקיומי הוא הבעייתי, אלא האם תהיה כאן מדינה שנרצה לחיות בה ולהילחם עליה? לא נוותר, נמשיך להיאבק דם עם ילדינו – נכדיכם, והלוואי שנגיע לזמנים טובים יותר.

גם אם לא יגיע מכתם תשובה מכם, אני מאחל לעצמי שאשלח לכם מכתב נוסף עוד כמה שנים עם בשורות טובות יותר.

איקי גבע

אח של אבישי גבע ואורית רוט

לקנדה. שאלתי אתכם בדרך חזרה, אם אינכם מתחרטים שאז עליכם לארץ ולא חיפשתם להגר למקום אחר.

הפעם, התשובה הייתה של אבא (שבדרך כלל לא הירבה לדבר על אותה תקופה) והייתה מהירה ופסקנית: אנחנו

חונקנו לעלות ולהקים מדינה עברית בארץ ישראל שתהיה נורמלית ודמוקרטית כמו כל העמים בעולם. בתשובה הזו נזכרתי בכל הפגנה שנשאתי את הדגל הכחול-לבן. הדור שלכם וגם שלנו "נרדם בשמירה" ולאחר 75 שנים אנו כרגע במאבק גורלי (בעצם מלחמה) על דמות המדינה ועכשיו עם הדור הבא – דור ילדינו.

המאבק נקטע בשל אירועי ה

7.10, בשבת השחורה שהתרחשה בדיוק 50 שנה ויום לאחר מלחמת יום הכיפורים. הכינוי "השבת השחורה" נלקח כמובן מהשבת של 29.6.46 בה נעצרו כ- 3000 אנשים מהנהגת היישוב, ההגנה והפלמח על ידי הבריטים ואני נזכר בסיפורים שלכם ושל מכריכם על אותה שבת. ובכן, איך לכתוב זאת – אם אותה שבת נקראה שחורה, אין צבע בטבע שיתאר את אירועי אותה שבת. בצירוף מקרים מצמרר בשעה 06:29 פרצו אלפי מחבלים מארגון חמאס ברצועת עזה את הגדרות (שנחשבו כבלתי עבירות) וחדרו למחנות הצבא וליישובים בדרום, באזור הנקרא "עוטף עזה" וכולל 3 ערים - נתיבות, אופקים ושדרות והרבה קיבוצים.

בשבת הארורה הזו נרצחו ונטבחו כ- 1300 ישראלים אזרחים וחילים ו- 250 נוספים נחטפו והועברו לרצועת עזה. הנפגעים העיקריים היו הקיבוצים באזור - ניר עוז, בארי, כפר עזה, רעים, נחל עוז, סופה וחולית והמושב נתיב העשרה ועוד מספר יישובים. כפי שידוע לכם היטב היו תמיד הקרובים ביותר לגבול.המראות היו בלתי נתפשים - משפחות שלמות של סבים הורים וילדים נרצחו בירי, בשריפה ובדרכים מזוויעות שהזכירו את אירועי השואה והפוגרומים מהעבר. המלחמה החלה כמובן באותו יום

ואחר כך עוד מלחמות קשות כאזרחים והורים.

אחסוך מכם ומכל מי שקורא את דברי – את ההשוואה שאני עושה כל הזמן ביני לביני, בין מה שאתם עברתם, מה שבני משפחותינו שלא זכיתי להכיר עברו – באקציות, במחנות הריכוז וההשמדה וכל היתר. לבין אירועי השבעה באוקטובר. קיים ויכוח אם נכון להשוות את מה שקרה ב7.10.23 לשואה. אי אפשר לשלול לחלוטין את ההשוואה.

החוויות הקשות שחלק מעם ישראל עבר קשות מאוד, לא יכולנו לדמיין שאי פעם מישהו יעבור אותן. חלקן מזכירות תופעות שאתם ובני דורכם נתקלתם בהן במהלך מלחמת העולם השנייה. רק אזכיר חלק מהן: רצח של משפחות שלמות, שבי בתנאים קשים של רעב והתעללות כולל נשים וילדים רכים, השמדת ושריפת בתי מגורים של אזרחים תמימים והרס מחריד של חלק מהקיבוצים.

כמו במלחמה הקשה ההיא, גם אנחנו "זכינו" לראות התנהגויות חברתיות שונות. חלקן הגדול מחממות לב. ערבות הדדית של ממש. וחלקן קשות: ראשית, אובדן אמון בהנהגה הרשמית של מדינת ישראל. האנשים שנבחרו באופן דמוקרטי ואמורים לייצג אותנו ולדאוג לעם, לא עשו את העבודה. חוינו אובדן אמון מוחלט בהנהגה. החברה האזרחית תפסה עוד באותו יום נורא את המושכות והפעילה הכול. החל משיכון המפונים מבתיים ההרוסים, איסוף וקניית ציוד החסר לחיילי צהל ובעיקר לאזרחים.

10.12.23

אבא ואמא אהובים,

בשבעה באוקטובר 2023, כשהבנתי את גודל האסון הכבד שאנו עוברים, אחת המחשבות הראשונות שלי הייתה – איזה מזל שאתם לא כאן ולא צריכים להתמודד עם זה...

אחרים בסביבתי אומרים לי דברים דומים.

כמה עצוב, שאנחנו "שמחים" שאתם לא כאן...

במהלך הקורונה עברו בי מחשבות דומות. אין לי ספק שהייתם מתייחסים למגיפה באומץ ובחוסן – הייתם מתחסנים, נשמרים במידה ומתפקדים כרגיל במידת האפשר.

לא הפעם.

אתם שעברתם את מה שעברתם – איבדתם את משפחותיכם הגרעיניות, את רוב בני המשפחות הרחבות, בית חם, עיירת ילדותכם. התמודדתם עם אקציות קשות, "חייתם" כשנה וחצי מתחת לאדמה – סוג של בחירה כדי להינצל – אבל בכפייה עקב תנאי המלחמה הקשה ההיא.

ועברתם אחר כך עלייה לא קלה לארץ ישראל, התמודדות עם חיים חדשים בארץ חדשה, כשאתם מתחילים בנקודה נמוכה מאוד, חוויתם בשמחה ובהתרגשות את הקמת המדינה ומלחמת השחרור הקשה כאזרחים וכמגויסים.

מה הייתם עושים בפועל? יודעת שהפעם היה קשה לכם מאוד. גם לרוב העם קשה מאוד. אנחנו עסוקים בהתמודדויות שונות, בשאלות קיומיות קשות, למשל, האם מותר לנו ואיך להפגין את תחושותינו הקשות על איך הגיעה מדינת ישראל שהקמתם אותה בהרבה זיעה, דם ודמעות אחרי התופת של השואה למצב הנוכחי ובעיקר איך להחזיר את מדינת ישראל האהובה למצב ההוא, של מנהיגות ישרה והגונה, ניהול המדינה בחוכמה ובצדק חברתי, מניעת הקרע הנורא הקיים בתוכנו, התנהלות כלכלית הוגנת ומושכלת, טיפול הולם בנפגעים ועוד ועוד. בלי שנהיה בסכנת קיום.

מקווה שלמרות כל הרע, לא נבייש את הדור שלכם ונצליח בכוחות משותפים להחזיר את המדינה למצב טוב, לחיים נורמליים ואיכותיים. שנצליח לראות את כל החטופים חוזרים בריאים ושלמים, שנפסיק לבקר בבתי עלמין. שנחיה במדינה שאתם חלמתם עליה ובניתם אותה בהרבה כוחות, מאמץ וקורבנות ושנהייה ראויים לה!

גיוס תרומות אדירות, חלופות למערכות חינוך ועוד ועוד. זכינו לראות תופעות מרגשות של ממש.

חיים גורי כתב "שלומי כשלום עמי..."

בוא קצת שקט, בוא קצת שעמום,

מגיע לך,

הכל כל כך צועק כה, לא גמור.

מה שלומך??

שואלים אותי ברחוב אנשים למיניהם -

שלומי כשלום עמי, אני משיב להם,

ואז פולטים הם אנחה קצרה

כשתפים לעת צרה.

יהיה טוב! אני מבטיח.

כאיש סודו של המשיח.

חיים גורי מתוך ספרו:

"אל המקום האחר - שירים אחרונים",

הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2020.

ככה הרגשתי בשבועות הראשונים למלחמה. עם התקדמותה, אני מרגישה שחלק מעמי מרגיש אחרת ממני. יודעת שגם אתם נתקלתם במלחמה ההיא באנשים רעים, שלא תורמים לחברה הפצועה, אפילו פוגעים אלימות ומילולית ואפילו פיזית במשפחות החטופים והנרצחים, בהפגנות חסרות טעם ופוגעניות.

ממש לא ערבות הדדית. שלומי כבר לא כשלום כל עמי...
לא קל לי.

מעסיקה את עצמי במחשבות מה הייתם אומרים היום?

רשימת העוטף | ארכיון שפילברג ותיעוד אירועי 7 באוקטובר | עמיר לבנת

מוסדות אקדמיים שונים. בישראל, מתקיים שיתוף פעולה עם יד ושם ועם הספרייה הלאומית. באתר הקרן ניתן להגיע לעדויות על פי מילות חיפוש, נושאים או חתכים שונים. כל עדות מקוטלגת בחלוקה לנושאים, מקומות ושמות המוזכרים בה, באופן המאפשר הגעה למקום המדויק בעדות בו נזכר הפרט המבוקש. באופן זה, באמצעות סינון לפי מקום, ניתן להגיע גם ל-117 עדויות של יוצאי מזריץ', או עדויות הקשורים לאירועים שהתרחשו בעיר. כך, לדוגמה, ניתן למצוא באתר את עדויותיהם של משה ברזניאק, גד ויונה פינקלשטיין, ועוד.

עם השנים, הורחב פועלו של המאגר כדי לכלול עדויות של ניצולים ועדים למעשי השמדה ורדיפה נוספים. כיום ניתן למצוא במאגר עדויות אודות רצח העם ברואנדה, רצח העם הארמני וכפעי מלחמה בבוסניה.

התוספת האחרונה עד כה היא מאגר שנחנך בשנת 2022, המכיל עדויות הקשורות לאנטישמיות מודרנית, משנת 1945 והילך. במסגרת מאגר זה, נאספות העדויות של ניצולי ועדי הטבח ביישובי עוטף עזה ב-7 באוקטובר 2023. צוותי הקלטה מטעם USC Shoah Foundation הגיעו לישראל, והם עוסקים בתיעוד והקלטת הניצולים בבתי המלון והיישובים אליהם פונו. מטרתם היא להגיע לניצולים רבים ככל האפשר ומוקדם ככל האפשר. עד כה הוקלטו כ-130 ראיונות הקשורים לאירועי ה-7 באוקטובר, כ-70 מתוכם כבר זמינים לצפייה באתר.

נסיים בדבריו של סטיבן שפילברג: "מעולם לא דמיינתי לעצמי כי בימי חיי אהיה עד לכזאת ברבריות בלתי נתפסת נגד יהודים. קולות הניצולים יהוו כלי רב עוצמה להתמודדות עם העלייה המסוכנת של האנטישמיות והשנאה. שתי היוזמות – הקלטת ראיונות עם ניצולי פיגועי 7 באוקטובר והאיסוף המתמשך של עדויות השואה – מבקשות לממש את הבטחתנו לניצולים: שסיפוריהם יתועדו וישותפו במאמץ לשמר את ההיסטוריה ולפעול למען עולם ללא אנטישמיות או שנאה מכל סוג שהוא. עלינו להישאר מאוחדים ואיתנים במאמצים הללו".

לאחרונה פורסם כי סטיבן שפילברג יאסוף עדויות של ניצולי מתקפת ה-7 באוקטובר באמצעות קרן השואה אותה ייסד. מהי אותה קרן, הידועה גם כ"ארכיון שפילברג", וכיצד משתלבים בפועלה אירועי המלחמה?

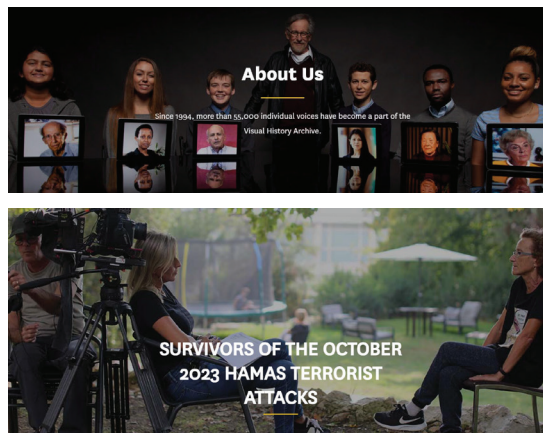
בשנת 1994, במקביל לזכיית סרטו "רשימת שינדלר" באוסקר, הכריז הבמאי סטיבן שפילברג על פרויקט איסוף עדויות מוקלטות מניצולי שואה. לשם כך, יצר קרן ללא

מטרות רווח במטרה ליצור ולאסוף ראיונות מצולמים של ניצולי שואה. ב-5 שנות קיומה הראשונות, נוצרו ונאספו במסגרת פרויקט זה כ-52,000 ראיונות וידאו עם ניצולי שואה, ומאז נוספו עדויות רבות נוספות. מאגר עדויות השואה מכיל למעלה מ-112,000 שעות של ראיונות, שנערכו ב-63 מדינות וב-41 שפות. פרט לניצולים יהודיים, צולמו עדויותיהם של מצילי יהודים, אסירים פוליטיים, משחררי

המחנות, עובדי כפייה לא יהודיים, ניצולי ניסויים וניצולי קבוצות נוספות שנרצחו על ידי הנאצים: צוענים, עדי יהודה והומוסקסואלים.

החל משנת 2006, פועלת הקרן בשיתוף עם אוניברסיטת דרום קליפורניה (University of Southern California), ונקראת מאז בשם USC Shoah Foundation. שיתוף פעולה זה הביא להקמת המכון להיסטוריה חזותית וחינוך (The Institute for Visual History and Education), המאפשר שימוש בארכיון המצולם לצרכים אקדמיים, כמו גם יצירת מחקר עצמאי בתחום השואה בפרט והשמדת עם בכלל. בין השאר, המכון מפתח כלים להוראה, עזרי לימוד ואמצעי הכשרה למחנכים. במסגרת זו, הוקם פרויקט בשם iWitness, המאפשר למורים ולתלמידים לבצע מחקר היסטורי על ידי איסוף ושילוב קטעי עדויות קצרים בנושאים שונים. תכנית נוספת היא iWalk, המאפשרת יצירת סיורים וירטואליים על ידי שילוב עדויות וחומרים ארכיוניים בהקשר למקום בו אירעו.

אתר האינטרנט של USC Shoah Foundation זמין לצפייה במדינות שונות בעולם באמצעות שיתופי פעולה עם

המלצה על ספר | יפה שפילמן

אפשרויות ומציעה דרכים בהן ניתן לעזור להם. הספר מציע פעילויות טיפוליות והדרכה להורים כיצד להפעיל אותן.

בנוסף, המחברת מתייחסת להדרכה למטפלים ומציעה שיטות טיפול בטראומה מבוססות מחקרים וכן מחקר בתחום הביבליותרפיה.

לסיכום: "מטרת הספר היא לספק לילדים צעירים כלים ומשאבים לבניית חוסן ולהפחתת סימפטומים פוסט טראומטיים ולחזק את ההיקשרות בין ההורה או המטפל לילד".

• **ד"ר מירי בר הלפרין**, הינה פסיכולוגית קלינית מומחית לטיפול בטראומות ובחרדות של ילדים ונוער. סיימה לימודיה באוניברסיטת הרטפורד והתמחתה בבתי החולים של הרווארד.

הספר מלווה באיורים מקסימים, של מאגלי לייטס MA סטודנטית לפסיכולוגיה קלינית.

ובנימה אישית:

בתקופה המורכבת והמטלטלת בה אנו חיים, כאשר ילדינו חווים התנסויות וחוויות שהם לא אמורים לחוות, ספר זה יכול להוות הזדמנות טובה לפתוח שיח משחרר ומחבר בין הורים, סבים וילדים בו יוכלו לבטא חששות ודאגות. גם הורים יכולים להשתמש בטכניקות הטיפוליות המוצעות על ידי המחברת. בנוסף, הספר מומלץ גם למטפלים להיעזר ברעיונות המוצעים בו. מי יתן ונדע ימים רגועים שפויים!

ספר ילדים טיפולי על טרור ומלחמה ד"ר מירי בר-הלפרין "זה היה אמצע הלילה. בילי ישן במיטה החמה שלו וחלם על המקום האהוב עליו ביותר.

לפתע התעורר בילי למשמע קולה הרועם של האזעקה.

הוא קם מהמיטה במהירות והלך עם הוריו למרחב המוגן."

כך מתחיל ספרה החשוב של ד"ר מירי בר-הלפרין* "להיות גיבור – על". ספר ילדים טיפולי על טרור ומלחמה.

זהו סיפור ילדים ייחודי המציף את נושא הטראומות שילדים (ולא רק ילדים, י. ש.) חוו, באמצעות סיפור ילדים, שילדים יכולים להזדהות, על חברות והעצמה.

הספר משלב מידע חשוב להורים, למטפלים וכן משלב שיטות טיפול בטראומות, המבוססות על מחקרים שבוצעו ברחבי העולם.

מטרת הספר היא לעזור להורים להתמודד עם אירועי טרור ומלחמות ועם הפחדים של ילדים החיים בחשש מפני עולם לא בטוח, שאפילו הורים אינם מסוגלים להגן עליהם. יש התייחסות חשובה לחשש של הילדים מפני אזעקות הגורמת לחרדות קיומיות.

המחברת מדגישה, וכך מוכיחים המחקרים, כי רוב הילדים מגלים חוסן נפשי, אולם הסימפטומים המתלווים לאירוע טרור ומלחמה, בפרט בימים אלו, שונים מילד לילד, ממשפחה למשפחה ומקהילה לקהילה.

ד"ר בר-הלפרין, מקדישה התייחסות מיוחדת להורים ובה הסברים לסימפטומים שילדים עלולים לחוות, לתופעות

קישורים:

דף הבית

USC Shoah Foundation: <https://sfi.usc.edu>

מנוע חיפוש עדויות:

<https://vha.usc.edu/search>

מאגר עדויות ה-7 באוקטובר:

<https://sfi.usc.edu/antisemitism/testimonies>

הוא לא חזר מהקרב | תרגום: איציק שפילמן

"ידידי", "תשאיר לי סיגריה לעשן"
כתשובה, השתררה שתיקה
הוא אתמול לא חזר מהקרב.

אותנו הנופלים, לא ישאירו בצרה.
אותנו הנופלים – כמו סימני דרך
השמיים ביער משתקפים כמו במים
והעצים עומדים כחולים
והוא לא חזר מהקרב.

העצים עומדים כחולים
והוא לא חזר מהקרב

היה לנו מספיק מקום בשוחה
וגם הזמן זרם לנו לשנינו .
עכשיו הכול שייך לאחד.
תחושתי היא, שאני הוא זה
שלא חזר מהקרב.

עכשיו הכול שייך לאחד.
תחושתי היא, שאני הוא זה
שלא חזר מהקרב.

מילים ולחן: **ולדימיר ויסוצקי (1969)**
תרגום: **יצחק שפילמן - (2003)**
שירה: **ליאור ייני**

למה הכל לא רגיל כתמיד ?
הכל נראה כתמיד,
השמיים כחולים, בדיוק אותו כחול
היער – אותו היער, האוויר – אותו האוויר
המים אותם המים
ורק הוא לא חזר מהקרב.

היער – אותו היער, האוויר – אותו האוויר
והמים אותם המים
ורק הוא לא חזר מהקרב.

עד עכשיו אני לא יודע מי הצודק בינינו
בוויכוחים ללא שינה, ללא רוגע
עמוק אל תוך הלילה,
רק עכשיו הוא חסר לי,
כאשר הוא לא חזר מהקרב.

רק עכשיו הוא חסר לי,
כאשר הוא לא חזר מהקרב

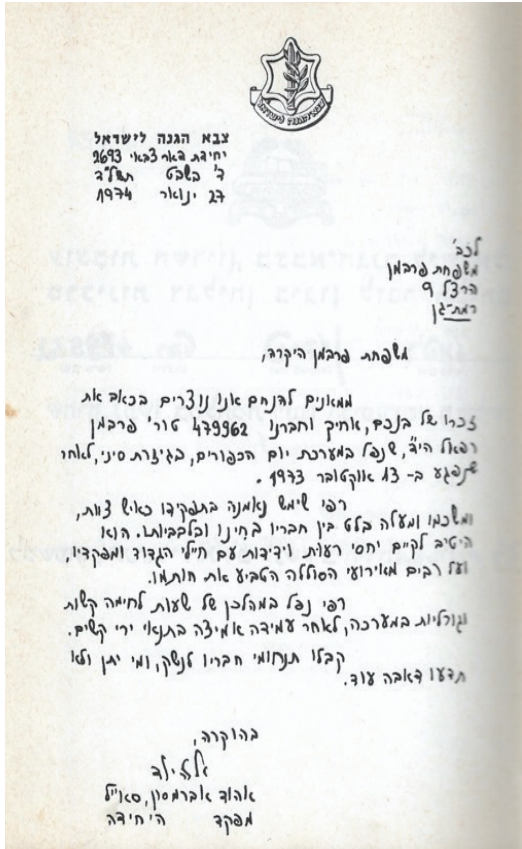
תמיד הוא שתק .
כאשר פצח בשירה –
היה זה תמיד לא במקום
הוא תמיד דיבר על נושאים אחרים,
הוא לא נתן לי לישון
נהג לקום עם הזריחה
ואתמול הוא לא חזר מהקרב.

הוא לא נתן לי לישון,
נהג לקום עם הזריחה.
אתמול הוא לא חזר מהקרב

עכשיו אני חש ריקנות, אך לא רק זה העניין.
פתאום שמתי לב, שהיינו כאן שניים,
עבורי הוא כמו רוח המלבה את להט המדורה,
כאשר הוא לא חזר מהקרב.

עבורי הוא כמו רוח המלבה את להט המדורה,
כאשר הוא לא חזר מהקרב

תזכורת למלחמת יום הכיפורים

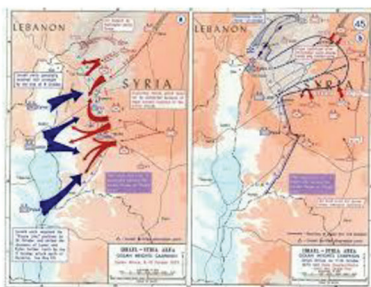
התכנון המקורי לביולטין זה היה לציין 50 שנה למלחמת יום הכיפורים, בה נפלו רבים מצאצאי קהילת מזריץ'. לפני עשר שנים יצא ביולטין בנושא עם פירוט של כל הנופלים.

מוזמנים לקרוא באתר קהילת מזריץ' בביולטין של 2013. בחרנו להוסיף את המכתב שכתב מפקדו של רפי פרבמן, (בנו של פייבל שהוביל את ועד הקהילה שנים רבות), ונפל ב- 13.10.73 בסיני, ולהזכיר את שמות הנופלים במלחמה זו.

"קול מלחמה בארץ ושבר גדול" (ירמיהו ב, כ"ב)

<ul style="list-style-type: none"> 1937 מגדל יצחק 1956 מינץ שמואל 1948 נוסבנד בועז 1973 ניישטיין אברהם 1969 סגל מאיר 1974 פינדלינג יואב 1973 פרבמן רפאל 1947 צוקרמן אהרן 1951 קופץ בנימין 1973 שחם חיים 1948 שפר יעקב 		<ul style="list-style-type: none"> 1968 אלתרמן זאב 1967 אלכסנדרוביץ בנימין 1973 בדר אפרים 1956 בירדמן יואל 1973 ביימן יחיאל 1948 גולדמן ברוך 1948 ווכטפויגל שמואל 1948 טרויאקס בנימין 1947 כ"ץ יעקב 1973 לב יעקב 1948 לור משה
--	--	--

לזכרם של חללי עירנו שנספדו במערכות ישראל **50 שנה למלחמת יום הכיפורים**

1973

**מלחמת
אוקטובר
יום הכיפורים**